

00

Kalazanciusi identitás, megosztjuk becses kincsünket

Füzetsorozat
a kalazanciusi identitásról

www.piarista.hu

COEDUPIA 3.0 SCOLOPI

Füzet sorozat a kalazanciusi identitásról

TARTALOM 00

- 3 A KALAZANCIUSI IDENTITÁS
MEGOSZTJUK BECSES KINCSEINKET
- 4 EGY IDENTITÁSALAPÚ KÉPZÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK

Belső
használatra

Megjelent 2022-ben
Piarista Rend Magyar Tartománya
www.piarista.hu

SCOLOPI

coeduPia 3.0

KALAZANCIUSI IDENTITÁS MEGŐSZTJUK BECSES KINCSÜNKET

Sok iskolás diákunk álmodik arról, hogy eljusson kedvenc futballcsapatának stadionjába. Tudják a játékosok nevét, ismerik személyes történetüket, és hogy mely országból jönnek. Olyan haját vágatnak, mint az övék, büszkén viselik a csapat mezét, hálósobájukat pedig kabalákkal rakják tele. Olyannyira azonosulnak a csapat színeivel és szimbólumaival, hogy szenvedéllyel védik meg azt a másik „táborhoz” tartozó barátaik előtt.

A szenvedély olyan életenergia, amely elköteleződést és természetesen identitást is képes szülni. A foci akár szenvedélyes és feltétel nélküli ragaszkodáshoz is vezethet. Szendéllyel tud minket eltölteni egy népszerű énekes, színész vagy sportoló is, de bármire irányulhat ez az érzés: egy könyv elolvasására, zenére, filmre vagy egy televíziós sorozatra. Minél inkább lelkesít, annál inkább tudunk azonosulni egy adott ügygel vagy projekttel.

A szenvedély egy olyan emberi dinamizmus, amely képes az akaratot egy számára szerethető és vonzó személy, tárgy, tevékenység vagy ügy irányába mozdítani. „Adjatok egy szilárd pontot, és én kifordítom sarkaiból a világot!” – mondta Arkhimédész görög matematikus. Az emberek, ha találnak egy jó okot, bármilyen ügy mellett képesek elköteleződni, bármilyen nehéz legyen is.

Kalazancius igen nyomós okot talált arra, hogy megalapítsa a Kegyes Iskolákat. Olyannyira erősnak kellett lennie ennek a hívásnak, hogy nagy akadályokon is átgátolta őt, lemondott saját életére vonatkozó terveiről is. Rómában rátalált „Isten szolgálatának legjobb módjára, a kicsinyek megsegítésére”, és kijelentette, hogy „azt a világon semmiért nem cserélné el”.

A szegény gyerekek nevelése iránti szenvedélye arra indította, hogy alapítson egy saját szabályzattal rendelkező szerzetesközösséget, hogy felállítson egy modern iskolamodellt, és hogy keressen egy olyan lelkiséget, amely a nevelői küldetés erősödését szolgálja. Lassanként saját pedagógiai stílust épített ki, melyet saját személyes tapasztalatainak, más pedagógiáknak és azon vágyának fonalából szőtt össze, hogy választ adjon a szükséglet szenvedő római gyermekek valóságára.

A piarista identitás mindvégig fennmaradt azokon a helyeken, ahol olyan szerzetesek voltak jelen, akik az örökölt hagyományhoz híven és az egyház által jóváhagyott konstitúció iránti engedelmességgel élték életüket. Ez az identitás mindenhol a helyi emberek mentalitásához és a társadalom szükségleteihez lett igazítva az alapítói alapelvek iránti teljes hűségben. Azokon a helyeken, ahol a lakosság azonosult a piaristák küldetésével, a közösségek és az iskolák fennmaradtak, ugyanis Isten erős hivatásokat támasztott. Ahol azonban nem jött létre ez a fajta azonosulás, a Kegyes Iskolák tüze lassanként kihunyott.

A piarista iskolák identitásáról való gondolkodás akkor vált igazán fontossá, amikor a korábban hagyományos karizmatikus referenciaként szolgáló szerzetesi közösség

elkezdett foglalkozni, sőt néhol el is tűnt. Ekkor vált igazán aggasztóvá, hogy miként is lehetne megtartani a piarista karaktert az új körülmények mellett.

Folyamatos az erről való gondolkodás, mióta az 1967–1969-es különleges egyetemes káptalan újrafogalmazta a piarista pedagógiát és lelkiséget egy maibb nyelvezetnek megfelelően.¹ A későbbi egyetemes káptalanok különböző szempontok szerint közelítették a témához, de mindig azon voltak, hogy a zsinat utáni új korszakhoz igazítsák a piarista karizmát. A nevelői szolgálat kapcsán sok reflexiónak adott teret az iskola pasztorális dimenziójának, a szegények melletti elköteleződésnek és a világiak bevonásának a kérdése.

Az identitással kapcsolatos „minőségi folyamatok” fejlesztésének fontosságáról való gondolkodásra először az 1997-es egyetemes káptalanon került sor: „*Fejlesszük pedagógusi munkánk minőségbiztosítását, növeljük a hit és a kultúra összekapcsolását szolgálatunkban.*”²

Fontos szerepet kapott a kalazanciusi elvekhez hű, minőségi iskola felkínálása. A veracruzai Cristóbal Colón Egyetem segítségével a piarista rend kidolgozott egy értékelési módszert, melyet aztán iskoláik nagy részében alkalmaztunk is. Ez a munka nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a nevelési tervben különféle fejlesztési projektek kapjanak helyet.

Ugyanezen a vonalon a generálisi kongregáció jóváhagyta a „megosztott küldetésről”³ szóló dokumentumot, mely jelentős referenciát jelentett a kalazanciusi szellemiségű nevelési tervek kidolgozásához. A bevezetőben Josep M. Balcells generális atyának a piarista stílus eredetiségére vonatkozó megállapítása szerepel: „*Tudjuk és érezzük, hogy mások vagyunk. Szeretnénk hűek lenni ehhez a visszanyert, mondhatni újraalapozott identitáshoz. Oly nagy dolgot kaptunk, és olyannyira gazdag a mi örökségünk, hogy ámuldozó szívünkéből önkéntelenül is feltör a kérdés: Mi lenne, ha az egész világot meghívnánk, hogy osztozzon a mi becses kincsünkben?*”

A 2002–2009-es időszakban hivatalban lévő generálisi kongregáció segítségével a területi egységek és cirkumskripciók szintjén különféle bizottságok alakultak e témák átgondolására, a 2009-es egyetemes káptalan⁴ továbbá jóváhagyott egy fontos dokumentumot, melyben meghatározták a „kalazanciusi minőség tíz indikátorát”. A szándék az volt, hogy közös elképzelés jöjjön létre azokról az identitáselemekről, melyekre minden piarista iskolának ügyelnie kell, ha szeretne megmaradni karizmatikus identitásában.

Később a szolgálat generálisi titkársága specifikusabb alindikátorokat dolgozott ki, hogy azok értékelési referenciaként szolgáljanak az iskolák számára.⁵ Ugyanezt a sémát követve kidolgoztak egy dokumentumot az otthonok és plébániák,⁶ továbbá a tanodák számára is.

Ezekben a gyümölcsöző években sikerült kidolgozni a kalazanciusi iskola modelljének a Kegyes Iskolák által áhított, közös elképzelését. Felmerült azonban annak szükségessége, hogy a nevelők megfelelő képzésben részesüljenek e modell megvalósulása érdekében. Így a jelen pillanat központi kihívása az, hogy miként építhetjük a piarista identitást iskolai és plébániai munkatársaink, továbbá a nem formális nevelés központjaiban dolgozó személyzet bevonásával, legyen szó akár szakmabeliekről, akár önkéntesekről.

.....
¹ PIARISTA REND KÜLÖNLEGES EGYETEMES KÁPTALANA (1970): *Declaraciones y Decretos* [Nyilatkozatok és határozatok], Casa Pompiliana, Madrid.

² PIARISTA REND EGYETEMES KÁPTALANA (PREK) (1997): *Una historia que recordar, una historia que construir* [Történelmünk, melyre emlékezünk, történelmünk, melyet építünk], 2 vol., ICCE, Madrid.

³ PREK (1999): El Ministerio Escolapio: evangelizar educando con estilo calasancio, en *Misión compartida en las Escuelas Pías*, ICCE, Madrid. Magyar kiadása: *A piarista szolgálat: a nevelés által evangelizálni kalazanciusi stílusában*, Piarista Füzetek 5., Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest.

⁴ PREK (2009): *XLVI Capítulo General: Docere Audeo* [XLVI. Egyetemes Káptalan: Docere Audeo], Ediciones Calasancias, Madrid/Roma.

⁵ PREK (2012): *La identidad calasancia de nuestro ministerio* [Szolgálatunk kalazanciusi identitása], Ediciones Calasancias, Madrid/Roma. [Magyarul kéziratban; hamarosan nyomtatásban is megjelenik.]

⁶ PREK (2014): *Construyendo identidad calasancia. Hogares y parroquias* [A kalazanciusi identitás építése. Otthonok és plébániák], Ediciones Calasancias, Madrid/Roma. [Magyarul kéziratban; hamarosan nyomtatásban is megjelenik.]

Egyike a 2015-ös egyetemes káptalan⁷ által jóváhagyott cselekvési irányoknak „a kalazanciusi iskola identitásában való elmélyülés folyamatának előrevitele azzal a céllal, hogy ápoljuk és erősítsük azt a sajátságos karaktert, melyet piaristákként meg kell valósítanunk nevelői feladatunk során”. A szolgálat generálisi titkársága úgy döntött, hogy a cél megvalósítására különféle képzési témaköröket dolgoz ki a piarista intézményeinkben működő nevelők számára.

Az első cikk – „Kritériumok az identitásra vonatkozó képzési tervhez” – kifejezetten azoknak szól, akiknek a nevelői képzés megtervezése és népszerűsítése a feladata. Szeretnénk leszögezni, hogy a képzés akkor a leghatékonyabb, ha sikerül átadnunk a karizmatikus identitást, és ez sokkal mélyrehatóbb és összetettebb feladat, mint egy könyv elolvasása vagy képzési műhelyek tartása. A nevelő akkor osztozik identitásunkban, ha munkáját küldetesként éli meg, és ha érzi, hogy karizmatikusan kapcsolódik a Kegyes Iskolákhoz.

A többi cikk sorra veszi a kalazanciusi minőség tíz elemét. Minden egyes cikk egy reflexióval indul arról, hogy miként valósult meg ez a dimenzió a Kegyes Iskolák alapításának időszakában, majd kitér arra, miként értjük ma a piarista gyakorlat és reflexió tükrében. Iránymutatással szolgálunk a nevelői projektre nézve, továbbá adunk néhány támpontot a nevelő saját egyéni értékeléséhez. Végül javasolunk néhány kérdést egyéni vagy csoportos feldolgozásra.

Sokféleképpen használhatjuk a segédanyagot, és a képzési folyamat bármely szakaszában buzdíthatunk annak olvasására és átgondolására. Azért készült, hogy elolvasása után kiscsoportban is át lehessen beszélni, és a saját tapasztalaton alapuló reflexióra kíván bátorítani. A cél nem Kalazancius magas szintű ismerete, hanem hogy képessé váljunk saját személyes élményeinket a kalazanciusi narratívához kötni úgy, hogy az átélt élményekből kiindulva mágikus kapcsolat jöhessen létre.

Hisszük, hogy akkor igazán hatékony a képzés, ha jelentős, az emberi lelket hivatása szintjén megérintő élményekhez vezet el. Ezek az élmények a motorjai az általunk kínált különféle képzési folyamatokon keresztül megvalósuló személyes fejlődésnek.

A képzés során szerzett tapasztalatok élő referenciaközösségek, az identitásba való beavatás komoly folyamatai és egy jól felépített kíséresi struktúra jelenlétében válnak igazán jelentőssé.

A szövegek mind csak tükrök, melyekben az ember magát láthatja. A nevelő esetében az a fontos, hogy mit

.....

⁷PREK (2015): *A rendi élet kulcsfontosságú területei*, Piarista Füzetek 25., Budapest.

fedez fel, és mit kommunikál a társa felé; mi az, amit közösen fejtenek meg, és mi a közös álmuk. Az identitásalapú képzés egy olyan folyamat, amely képes új életet teremteni, lehetővé teszi, hogy közös válasz szülessen a karizma modernkori megjelenítésére, és segít a Kalazancius szerinti megosztott identitás építésében.

A küldetés megvalósítása érdekében mi, piaristák olyan Istentől jövő karizmát, Kalazancius szerinti evangéliumolvasatot, saját történetet, lelkiséget és pedagógiát, emberi közösségeket, sajátos iskolákat és intézményeket kapunk, melyek lehetővé teszik számunkra, hogy a Mester Jézust és egyházának anyai mivoltát jelenvalóvá tegyük a kicsinyek között.

KRITÉRIUMOK AZ IDENTITÁSRA VONATKOZÓ KÉPZÉSI TERVHEZ

„A küldetés az identitás dinamikus és termékeny kifejeződésének része, mivel – ahogy a talentumokról szóló példabeszéd is sugallja – az identitás nem egy kincs, amelyet biztos helyre rejtve, féltve kell őrizgetnünk, hanem egy örökség, melyet »be kell fektetnünk«, és egyfajta ajándékként kell mások rendelkezésére bocsátanunk, hogy gyümölcsöt hozhasson.”⁸

Meggyőződésünk, hogy e könyvben bemutatott témák tanulmányozása segíthet abban, hogy nevelőink felfedezzék a piarista karizma becses értékét.

Az egyház évtizedek óta bátorítja a szerzetesi intézményeket, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a karizma világiakkal való megosztására. Mára ez a felhívás a karizmak szerzetesi intézményeken belüli fenntarthatósága érdekében halaszthatatlan teendővé vált, ugyanakkor jó alkalom a közösség-egyház újraalkotására, melyben minden megkeresztelt ember meghívottnak, és az egyetlen küldetéséért, az evangélium hirdetéséért felelős személynek érzi magát.

A piarista rendben a „Világiak intézményes projektjével” megvalósítható választ próbáltunk adni arra a kihívásra, hogy szerzetesek és világiak ugyanabban a karizmatikus projektben együtt járjanak. Ez a válasz azonban olyan képzési tervek kialakítását és fejlesztését igényli, amelyekben a küldetés megosztása érdekében a szerzetesek és a világiak képzése együtt, az oktatási intézmények karizmatikus identitásának újraalkotásával történik.

Az egymást követő egyetemes káptalanok újra kinyilvánították a rend oktatási folyamatok megerősítése melletti elköteleződését, s ezzel az a szándékuk, hogy a Kegyes Iskolák a küldetésükhöz hűségesebbek legyenek. A generálisi kongregáció a maga idejében rendelkezésre bocsátott egy indikátorokat tartalmazó útmutatót, amely lehetővé teszi a kalazanciusi identitás általános káptalanon elfogadott tíz vonásának értékelését és ösztönzését.⁹ A munka kiegészítéseként megadunk néhány általános kritériumot, melyek lehetővé teszik az identitás e vonásainak elmélyítését célzó képzési tervek kialakítását vagy felülvizsgálatát.

A „piarista identitásra” vonatkozó tervek kialakítása és felülvizsgálata során elengedhetetlen annak tisztázása, hogy milyen identitásfogalommal dolgozunk, következésképpen annak mely ösztönző és élénkítő folyamatait kívánjuk és tudjuk beindítani vagy megerősíteni.

Amikor ennyire elvont fogalmakkal dolgozunk, képeket használunk, melyek szinte mindig intuitív és részleges, de nagyon szemléletes megközelítéseket tesznek lehetővé. Az „identitás” fogalmával foglalkozó néhány kép áttekintése az identitásban való elmélyedés folyamatainak jobb megértését kínálja.

IDENTITÁS MINT ÖRÖKÖLT LÉNYEG VAGY MINT ÁTADOTT DOLOG

Ez a vízió olyannak mutatja be a személyes identitást, mint, amit nemzedékről nemzedékre adnak át: családi, etnikai, nemzeti, vallási... identitás. Ez az esszencialista identitásfelfogás az „odatartozás révén” másodlagos szempontokra korlátozza az egyéni döntést, az identitásra vonatkozó képzést pedig a csoport sajátos ismereteibe való beavatásnak tekinti.

Ezeket a beavatási folyamatokat rituálisan mindig „öltözettel”, illetve majdnem mindig tárgyak átadásával jelzik, amelyek azt az átmenetet szimbolizálják, hogy „eddig nem, de ezután igenis” tagja vagy a csoportnak. Szinte az összes intézménynél, a moderneket is beleértve, megtartjuk a tárgyak átadásának, valamilyen ruhadarab

⁸ Záródokumentum, Katolikus Oktatási Nemzetközi Kongresszus, 2015.

⁹ PREK (2012): *La identidad calasancia de nuestro ministerio* [Szolgáltatunk kalazanciusi identitása], Ediciones Calasancias, Madrid/Roma.

felöltésének vagy látható jelek végzésének a rituáléját, amelyek az odatarozást, vagy az abban való előrehaladást jelképezik. Így közvetve fennáll annak a veszélye, hogy olyan elképzelést gerjesszünk, mely szerint az identitás olyasvalami, amit birtokolhatunk, vagy nem, amit oda lehet adni, vagy el lehet venni, sőt el lehet veszíteni, vagy el lehet nyerni.

Ez a szemlélet néha nem mindig tudatos. Megengedi, hogy az identitást „dologként”, az identitásra vonatkozó képzés folyamatát pedig „az identitásnak tartott valami” átruházásának, átadásának vagy „tradíciójának” folyamatoként fogjuk fel, melyben aki birtokolja, az átadja annak, akinek még nincs, és a „beavatás” után a beavatott végül megérdemli azt.

IDENTITÁS MINT EGYÉNI FOLYAMAT

Az iparosodott társadalomnak termelő alanyokra van szüksége. Ebből a szempontból identitás alatt a hiedelmeket és saját értékeket felépítő egyéni folyamat többi egyénhez viszonyított eredményét értjük, melynek végső célja a társadalmilag meghatározott osztályba vagy szerepbe való integrálódás. Ezt a folyamatot „emelkedő életpályának” fogjuk fel, amelynek van eleje és vége, így a saját magunk által személyes, szakmai, társadalmi, sőt vallási téren felépített identitás az a végpont, ahova sikerül eljutnunk, és ahonnan nehezen mozdulunk el.

TÖBBSZÖRÖS IDENTITÁS

A modern kultúrák kritikai elméletekből és a posztmodernitás felvetéseiből kiinduló megkérdőjelezése a monolit és végérvényes identitásfogalom végét jelentette. Az életkontextusok sokfélesége, a létezésnek egyfajta állandóságkeretet adó nagy narratívák leomlása, továbbá a piac fogyasztási igényei utat nyitottak a többszörös identitás elképzelésének, melyet az ember aszerint az élethelyzet szerint bontakoztat ki, amelyikben éppen található.

A többszörös és néha ellentétes identitások feltehetően kétértelmű vízióját úgy lehet összebékíteni az egység utáni végső vággyal, melyről lemondani lehetetlen, ha feltételezzük, hogy az identitásnak van egy kemény magja, amely az élet során többé-kevésbé mozdulatlan (idem-identitás vagy önmagaság), és egy rugalmasabb, cserélhető része, amely a kontextusnak megfelelően bontakozik ki, és megengedi a saját identitás újszerű szempontjainak akár nem tudatos (ipse-identitás vagy ipseitás),¹⁰ kipróbálását”.

¹⁰ Vö. PAUL RICOEUR: *Sí mismo como otro*, Siglo XXI, Madrid, 1996.

¹¹ JUAN IGNACIO POZO: *La construcción de la identidad en la Psicología cognitiva; Del aprendizaje situado a la integración jerárquica*, en CARLES MONEREO FONT – JUAN IGNACIO POZO (ed.): *La identidad en Psicología de la Educación*, Narcea, Madrid, 2011, 52.

¹² JAY L. LEMKE: *Identity, Development and Desire: Critical Questions*; idézi: LEILI FALSAFI – CÉSAR COLL: *La construcción de la Identidad de Aprendiz. Coordinadas espacio-temporales*, en CARLES MONEREO FONT – JUAN IGNACIO POZO (ed.): *La identidad en Psicología de la Educación*, Narcea, Madrid, 2011, 87.

¹³ PAUL RICOEUR: *Historia y narratividad*, Paidós, Barcelona, 2014, 215–230.

Ez a szemlélet egy „rangsorolási” kritériumot vezet be, amely lehetővé teszi, hogy az összes implicit és explicit identitást egy explicit identitás köré integráljuk. Ily módon az identitásra vonatkozó képzés a minden személyben jelen lévő különböző identitásreprezentációk kifejezésre juttatásának és progresszív beépítésének a folyamatából állna.¹¹

ÉLETRE SZÓLÓ IDENTITÁS ÉS PILLANATNYI IDENTITÁS

Az a javaslat, hogy az identitást egy szilárd azonoságmagként és egy/néhány változtatható elemként határozzuk meg, közelít más szerzők javaslatához, akik különbséget tesznek „életre szóló” és „pillanatnyi” identitás között.¹² Ez utóbbi konkrét tapasztalatok eredménye lenne, melyek, ha elég jelentősek, lehetővé tennék a tartósabb identitásképző elemek fokozatos beépítését.

NARRATÍV IDENTITÁS

A „rangsorolt integrálás” útját keresve, érdemes megfigyelnünk a saját létünkről, saját magunk által, saját magunk és mások előtt végzett narrációt, mint a bennünk egyidejűleg jelenlévő különböző identitások kifejezésre juttatásának és sorrendbe állításának előnyben részesített mechanizmusát. Minden ember építi és újraépíti azt az elbeszélést, hogy szerinte ki ő, saját életrajza azon eseményeinek narrációjából kiindulva, melyeket jelentősnek vél, és amelyeket tanúsítanak, azaz érvényesítenek mások elbeszélései, akikre az ő felismerésének felelősségét és hatalmát tudatosan vagy tudattalanul rábízta.¹³ Ez a szembesített önnarráció lenne az identitás kifejezésre juttatásának konkrét formája, amely lehetővé teszi a saját életrajznak a kiválasztott központi identitás köré való integrálását.

IDENTITÁS MINT MEGOSZTOTT PROJEKT

Ez a minden személyben meglévő saját maga előtt és mások előtt való „önkimondási” képesség az, ami őt saját létezésének alanyává alakítja, és ebből adódóan, mások előtti felelősséggel és ígéret vagy prófécia formájában önmaga jövőbe vetítésének a képességével ruházza fel.

A személy az, ami volt, de az is, amivé válásra kötelezettséget vállal a többiek előtt. Ez a szemlélet dinamikus identitást javasol, ahol helye van a befogadásnak,

sőt a megváltásnak is abból, ami minden egyes személy volt, és nyitott arra, amivé minden egyes személy, saját létének főszereplőjeként és alanyaként, a számára fontos többiekkel együtt és öelöttük, vagyis a közössége előtt, válni akar.

Ezért javasoljuk, hogy az identitást ne tekintsük se örökletes, se rituálisan átadott, se monolitikus, se befejezett dolognak, hanem a különböző meggyőződések-ből, értékekből és explicit vagy implicit megnyilvánulásokból minden személy által folyamatosan újraalkotott bonyolult, de rendezett építkezésnek, ami annak a narrációnak az eredménye, melyet saját élettapasztaláról önmaga és mások előtt folyamatosan csinál. Így, fokozatosan kialakítunk egy felelős személyekből álló közösséget, olyanokét, akik felelősek egymásért, és képesek arra, hogy a megosztott projekt, az egyazon küldetés mellett elköteleződjenek.

A KÉPZÉSI TERV KRITÉRIUMAI

Az identitásra vonatkozó képzési tervnek nem az a célja, hogy valami megváltoztathatatlant adjon át, amit nemzedékről nemzedékre beavatásszerűen adnak tovább. Olyan kedvező közösségi közeget kell nyújtania, ahol a személyek és az intézmény küldetése szempontjából létfontosságú események narratíváiból és elbeszéléseiből, a saját ételbeszélést, ha szükséges, a múltbeli sebek gyógyításával át lehet dolgozni, hogy tudatos, önmagát a szabadon vállalni akart elköteleződésen keresztül a jövőbe vetíteni képes alannyá formálódjon.

Ajánlunk néhány kritériumot, melyek segítik piarista identitásra vonatkozó képzési terveink kialakítását és áttekintését, elősegítik a személyes és közösségi értelemben vett piarista alannak, mint olyan valakinek a kialakítását, aki különböző kiindulási pontokból és helyzetekből kifejezetten vállalja a különböző módú piarista küldetést mint személyes történetének, és mindenekelőtt mint munka-, élet- és/vagy hivatásbeli elköteleződésének „narratíváját”.

Sokféleség: A küldetésünkbe bekapcsolódó összes személy élet- és hivatásbeli sokféleségének befogadására olyan terveket kell kialakítani, amelyek tekintetbe veszik a hivatás, a szakma és az élet különböző kiindulópontjait, továbbá a képzés típusait és módozatait. Az a séma, amelyet a rend a kapcsolódás módozataira javasol, megfelelő kiindulási pont ennek a tervnek az összeállításához. Benne a sokféleséget körkörösnek tekintjük, az összes módozatot átfogóan értékeljük, és kerüljük a fokozatok függőleges sémáit.

Önkéntesség: Az identitásra vonatkozó képzésnek, főként a leginkább explicit módozatokban, számolnia kell a résztvevők „szabad csatlakozásával”. A mély azonosulás mechanizmusait nem lehet anélkül aktiválni, hogy

ne számolnánk a nagyobb bekapcsolódás iránti akarat-tal és vágygal. Ugyanebben az értelemben, a jó intézményi környezet, a kapcsolatok minősége és átláthatósága a szükséges motiváció nélkülözhetetlen kulcsai. Az a tény, hogy e képzési tervek nagy része a szakmai kötődés keretéből indul ki, nem feledtetheti, hogy annak meghaladására törekszenek, mivel a hivatáskultúra egyik központi elemét adják.

Narrativitás: Az identitás építésének folyamatát a saját motivációk, meggyőződések, attitűdök és eszmék kifejezésre juttatásával lehet meghatározni. Az életesemények narratívája egyfajta „éntechnológia”¹⁴ lenne, amely lehetővé tenné ezt a kifejezésre juttatást. Az identitásra vonatkozó képzési terveknek teret és időt kell biztosítani arra, hogy ezeknek az életnarratíváknak a megosztása lehetővé váljon. Az alapítási történetek felidézése, öregeink hangjának meghallgatása, szent piaristák életének, hivatásról szóló beszámolóknak, és mindenekelőtt evangéliumi, és általában bibliai elbeszéléseknek az olvasása így elsőrendű identitás-alapanyaggá válik, melyek megkönnyítik azt a feladatot, hogy a személyes és intézményes ételbeszéléseket a személyes és közösségi élet vezérfonalának kialakítására összekapcsoljuk.

Folyamatszerűség: Egy olyan képzési tervnek, amely igyekszik felkínálni a lehetőséget a saját ételbeszélés és a piarista küldetés narratívájának összekapcsolására, ezt a célt inkább a személyes és csoportfolyamat gyümölcseként, semmint egymáshoz nem kapcsolódó cselekvések sorozataként kellene felfognia. Ebben a folyamatban a megteendő lépések személyes tudatosítása, valamint más, fontos személyek előtti megerősítésük alapvető fontosságú. Ajánlatos valamilyen módszer ezeknek a lépéseknek a képletes „jelölésére”, hogy biztosítsuk láthatóságukat. Ezen a ponton meghatározó, hogy milyen hasonlathoz társítjuk a folyamatot. Az „útiter” vagy „út” bizonyára közkedvelt hasonlatok, melyek az alacsonyabból a magasabbba való „emelkedéshez” kapcsolódnak, szabályozott, „évfolyamokhoz” és „szintekhez” kötött oktatási folyamatunkban annyira természetesek.

Tapasztalatiság: Mivel egy életfolyamat narrációjaként felfogott identitásról van szó, a piarista küldetésben való osztozás olyan képzési terveket javasol, amelyek a megélt tapasztalatból indulnak ki és azon haladnak végig, azért, hogy úgy térjenek vissza ahhoz, hogy saját narrációjukba integrálják. Ezért szükségesnek tűnik, hogy ezekbe a tervekbe belevegyék olyan jelentős tapasztalatok megszerzését, melyek az elméletben igazolt dolgok saját tapasztalattal való megerősítését teszik lehetővé. Ebből adódóan, a szükséges fogalmi tartalmaknak a javasolt tapasztalat kiprovokálását és a felidézett tapasztalat megvilágítását kell szolgálniuk. A bekövetkezett események, a létrehozott kapcsolatok,

¹⁴ Vö. MICHAEL FOUCAULT: *Tecnologías del yo y otros textos afines*, Paidós, Buenos Aires, 2008.

a megismert személyek, a meglátogatott helyek, az átélt élmények, a kiváltott érzelmek, a megosztott álmok olyan elemek, amelyek a személyes és csoportos felülvizsgálatkor új attitűdökké, értékekké, várakozásokká, kérdésekké alakulhatnak; mindenesetre erős új szálakká, amelyekkel újraszöhetjük identitásunkat.

Szubjektivitás: Bármilyen piarista identításra vonatkozó képzési terv céljának annak kell lennie, hogy minden személyben kialakítsa azt a világos tudatot, hogy ő a piarista küldetésnek aktív alanya. Ez egyebek mellett azzal jár, hogy neki személyesen lehetősége van arra, hogy azon a területen, ahol missziós tevékenységét kifejti, személyesen irányítsa egy saját projekt előmozdítását. Ehhez szervezetünknek a jellegzetességei, az át-tetszőség és a kapcsolódás reális lehetőségei alapvető fontosságúak.

Közösségiség: Nem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy az evangelizáló küldetés alanya a keresztény közösség. Szükséges, hogy létezzen olyan keresztény közösség, amely a megélés által már most fenntartja, ösztönzi és hitelessé teszi az evangélium felkínálását. A Kegyes Iskolákban mindenképp a szerzetesi közösség, és ahol létezik, ott a testvériség jelenti a piarista keresztény közösségnek az adott intézményt életető magját. Az identításra vonatkozó képzési tervnek az a célja, hogy egyre több embert vonjon be, és különféle módokon kapcsolja őket ehhez a közösséghez. A közösség életében való részvétel által lehet valaki a piarista küldetés alanya. A piarista keresztény közösség egyszerre alanya és javasolt célja is identításra vonatkozó képzési terveinknek. Maga a keresztény közösség az, amely a szolgálatában álló személyeken és struktúrákon keresztül a különféle karizmákat alkalmazza, a

küldetés igényeit tisztázza, és az aktuális szolgálatokat konkrét személyekre bízta. A szolgálatoknak küldetésünkben osztozó személyekre bízása annak a jele, hogy a keresztény közösség és a személy kölcsönösen elköteleződnek, és a Szentlélek működik benne. Ezen a ponton fontos emlékeznünk arra, hogy az a közösségi és szolgálattelvő valóság, amely intézményeinket ösztönzi, a helyi egyházon, és magának a rendnek a sajátos kötelelőként keresztül az egyetemes egyházhhoz tartozik.

Prófécia: A személyek azok, amik, nagyrésztben amiatt, amivé váltak, de azért is, és mindenképp azért, amivé válni kötelezettséget vállalnak. Az identításra vonatkozó képzésnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy odafigyeljünk azokra a különböző lépésekre, amelyek a bekapcsolódó személyek kifejezett elköteleződéséhez vezetnek. A javasolt hivatásdinamikának és a személyes akarat teljes tiszteletben tartásának kell megszabnia a képzési terv ritmusát. A piarista keresztény közösséghez való kapcsolódás lehetne valamilyen formában e képzés sikerének indikátora.

Eddig tart a javaslat a piarista identításra vonatkozó képzési terveink kidolgozásának és felülvizsgálatának néhány kritériumára. Reméljük, hogy együtt a kalazanciusi identitás jellemzőivel és indikátoraival, melyek vitát, „piarista diskurzust” kiváltó ismeretekként működnek, jó kiindulási pont ahhoz, hogy még egy lépést tegyünk a piarista küldetésünkben különféle módokon osztozó személyek képzésének irányába.

IRODALOM A TÉMA ELMÉLYÍTÉSÉHEZ

ÁTFOGÓ MŰVEK

AGUIRREGABIRIA, J. (2014) *Pasión por la misión*. Madrid. Ediciones Calasancias.

ALONSO ARROYO, J. (2017) *Santidad para el cambio social. El modelo educativo escolapio*. Madrid PPC. [Hamarosan magyarul is megjelenik: *Életszentség a társadalom megújulásáért. A piarista nevelési modell*]

AUSENDA, G., (1980) *La escuela calasancia. Cuadernos 4*, Salamanca. [Magyarul: *A kalazanciusi iskola, kéziratban.*]

ASIAIN, M. A.; CUBELLS, F; DÍAZ, N.; MIRÓ, J.A (1992) *Manual de cursillos calasancios*. Madrid. ICCE.

ASIAIN, M.A., LECEA, J.M., MIRÓ, J.A., *Nueva bibliografía calasancia con ocasión del "Año Vocacional Escolapio 2012"*, en "Analecta calasanciana" (AC) 107 (enero-junio 2012), tematikus lapszám.

PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA (2000) *Kalazanci Szent József lelkisége és pedagógiája*, *Piarista Füzetek 10*, Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest.

PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA (2009) *A piarista szolgálat „szegény gyerekek tanítására irányuló lelkületet” kíván*, in *A 46*, *Egyetememes Káptalan dokumentumai*, Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest, 2010, 67-83.

FERRER SOLIVARES, E. (2017): *Una escuela para los pobres y la reforma de la sociedad en San José de Calasanz*, en *Corintios XIII 164*, 91-106.

KÍSÉRÉS

ALONSO ARROYO, J. (2017): *Como ángeles custodios. El acompañamiento educativo [Mint az őrangyalok; A nevelői kísérés]*, en *Santidad para el cambio social*, 141-150. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

SZÍNVONALAS NEVELŐI ÉS LELKIPÁSZTORI MUNKÁK

ALONSO ARROYO, J. (2017) *Desde la más tierna infancia. Itinerarios educativos; Métodos sencillos, útiles y breves. La metodología educativa [A legzsengőbb gyermekkortól. Nevelési programok; Egyszerű, hasznos és rövid módszerek. A nevelés módszertana]*, en *Santidad para el cambio social*, 151-161; 189-198. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

BALDUCCI, E. (2015): *Urge una escuela para la paz*, PPC Cátedra Calasanz de la Universidad Pontificia de Salamanca, Madrid.

PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA (2012): *La identidad calasancia de nuestro ministerio [Szolgálatunk kalazanciusi identitása]*, Ediciones Calasancias, Madrid/Roma. [Hamarosan magyarul is megjelenik.]

MEGOSZTOTT KÜLDETÉS

ALONSO ARROYO, J. (2017): *Con idéntico estilo educativo. Educar en comunidad [Azonos nevelési stílusban. Nevelés közösségben]*, en *Santidad para el cambio social*, 112-128. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

ASIAIN, M. A. (1992): *El laicado hoy: presente y perspectivas*, en *Manual de cursillos calasancios*, 13-27.

ASIAIN, M. A. (1992): *Sobre la integración-incorporación de los laicos en las Escuelas Pías*, en *Manual de cursillos calasancios*, 29-38.

EGYETEMES KÁPTALAN (1997): *Világiak a Kegyes Iskolákban*, *Piarista füzetek 2*, Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest.

EGYETEMES KÁPTALAN (2015): *Résztétel a Kegyes Iskolákban. Direktórium*, in *Ephemerides calasancianae (2015/11)*; a káptalan teljes dokumentációjával. [Hamarosan magyarul is megjelenik.]

PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA (2015): *La Participación en las Escuelas Pías [Részvétel a Kegyes Iskolákban. Direktórium]*, Ediciones Calasancias, Madrid/Roma. [Hamarosan magyarul is megjelenik.]

DÍAZ, N. (1992): Calasanz y los laicos, en *Manual de cursillos calasancios*, 113–135.

RUIZ ISLA, Á. (1983): *Piarista egyházi közösségek, Piarista füzetek 20, Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest, 2016.*

KATOLIKUS NEVELÉSI KONGREGÁCIÓ: *A katolikus iskola (1977); A katolikus iskola a harmadik évezred küszöbén (1997); Oktatás ma és holnap. Megújuló szennvedély (2014).*

CUEVA, D. (2006): *Calasanz. Mensaje espiritual y pedagógico*, ICCE, Madrid.

FAUBELL ZAPATA, V. (2006): *Nueva antología pedagógica calasancia*, Publicaciones Universidad Pontificia Salamanca.

FLORENSA, J. (2017): *José de Calasanz. Documentos fundacionales de las Escuelas Pías*, Ediciones Calasancias, Madrid/Roma.

GINER, S. (1992): *San José de Calasanz. Maestro y Fundador. Nueva biografía crítica*, BAC, Madrid.

GINER, S. y otros (1977): *Cartas selectas de S. José de Calasanz (két kötet)*, Colegio Mayor P. Scío, Salamanca.

GUERGUE, J., (2017): *San José de Calasanz: espiritualidad y carisma, (en cuatro idiomas)*, Ediciones Calasancias, Madrid.

LESAGA, J. M. – ASIAIN, M. A. – LECEA, J. M. (1979): *Documentos fundacionales de las Escuelas Pías*, Ediciones Calasancias, Salamanca.

LEZÁUN, A. (2010): *Historia de la Orden de las Escuelas Pías (Manual)*, Publicaciones ICCE, Madrid.

LOPEZ RUIZ, S., (1988): *Documentos de San José de Calasanz*, Editorial Calasancia Latinoamericana, Bogotá.

SÁNTHA, GY. (1984): *San José de Calasanz. Obra pedagógica*, BAC, Madrid. [Hamarosan magyarul is megjelenik.]

A GYEREKEK ÉS A FIATALOK KÖZPONTI SZEREPE

ALONSO ARROYO, J. (2017): *Con amor de padre. La relación educativa con los alumnos [Atyai szeretettel; A nevelők kapcsolata a tanulókkal]*, en *Santidad para el cambio social*, 129–140. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

ASIAIN, M. Á. (1991): *El estudiante modelo en los reglamentos escolares según Calasanz*, en *Analecta Calasantiana* 65, 171–195.

ASIAIN, M. Á.: *Calasanz, educador*, en *Analecta Calasantiana* 110 (julio-diciembre 2013) tematikus lapszám.

CUBELLS, F. (1992): *El niño según Calasanz*, en *Manual de cursillos calasancios*, 165–175.

A SZEGÉNYEK MELLETTI ELKÖTELEZŐDÉS

AGUIRREGABIRIA, J. (2014): *Al servicio de los más pobres*, en *Pasión por la misión*, 169–183.

ALONSO ARROYO, J. (2017): *Espíritu para enseñar a los pobres. La educación popular [A szegények tanításának lelkülete; A köznevelés]*, en *Santidad para el cambio social*, 49–60. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA (1999): *Misión compartida en las Escuelas Pías*, Madrid/Roma. [Magyarul: *A piarista szolgálat. Nevelve evangelizálni Kalazancius stílusában*, *Piarista Füzetek 5, Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest, 1999.*]

EVANGELIZÁLÁS

AGUIRREGABIRIA, J. (2014): *Urgencia de la evangelización*, en *Pasión por la misión*, 185–215.

ALONSO ARROYO, J. (2017): *A la luz de Dios. La Pastoral en la Escuela [Isten fényében. Iskolai pasztoráció]*, en *Santidad para el cambio social*, 175–188. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

APARISI LAPORTA, Antonio (1964): *Una pastoral juvenil de la infancia y la adolescencia a principios del siglo XVII: San José de Calasanz. Pensamiento pastoral juvenil de San José de Calasanz*, en *Analecta Calasantiana* 12, 229–298.

KATOLIKUS NEVELÉSI KONGREGÁCIÓ: *A katolikus iskolában folyó nevelés vallási dimenziója (1988); Interkulturális párbeszédre való nevelés a katolikus iskolában (2013).*

CUBELLS, F. (1991): *Educación calasancia de la piedad en la escuela*, en *Analecta Calasantiana* 65, 81–107.

CUBELLS, F. (1992): *La educación religiosa y moral según Calasanz*, en *Manual de cursillos calasancios*, 189–201.

GIRÁLDEZ, M. (2015): El Espíritu que el Señor me ha dado, Ediciones Calasancias, Madrid/Roma.

HARO SABATER, R. (1987): El Santo temor de Dios en San José de Calasanz, Instituto Hijas de María de RR. de las Escuelas Pías, Valencia.

LECEA, J. M.: En el corazón de la Iglesia: pasión por la misión educativa, Roma, 2008 (négy nyelven).

SÁNTHA, GY. (1984): San José de Calasanz. Obra pedagógica, Biblioteca de Autores Cristianos, Madrid, 468–549. [Hamarosan magyarul is megjelenik.]

SIMPOSIO DE PASTORAL ESCOLAPIA: Evangelizar el hombre del año 2000, en *Analecta Calasantiana* 60 (1988) tematikus lapszám.

A NEVELŐK FELKÉSZÍTÉSE

AGUIRREGABIRIA, J. (2014): Formación de los educadores, en *Pasión por la misión*, 245–265.

Formación de los Profesores de las Escuelas Pías en el espíritu escolapio, Roma, 1993, Congregación General (kézirat, digitalizált formában is).

ALONSO ARROYO, J. (2017): Varones de buen talante y profunda vida interior. La formación de los educadores [Jó szellemű, mély lelki életet élő férfiak. A nevelők képzése], en *Santidad para el cambio social*, 99–111. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

CONGRESO MUNDIAL DE PEDAGOGIA de la Orden de las Escuelas Pías [A piarista rend által szervezett pedagógiai világtalálkozó], Santiago de Chile 2017. Documentación en la web de la Orden. [Dokumentációja a rend honlapján.]

PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA (2015): A piarista szerzetes képzése es tanulmányai [Direktórium], *Piarista Füzetek* 23, Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest.

SIMPOSIO ESCOLAPIO DE PEDAGOGÍA [Piarista pedagógiai szimpózium] (Gandía 1994), a teljes dokumentáció: *Analecta Calasantiana* 71/72 (1994) tematikus lapszám.

SIMPOSIO DE PEDAGOGÍA [Pedagógiai szimpózium] (Cullera 2001), *Escuelas Pías: una educación abierta a todos*, *Analecta Calasantiana* 87/88 (2002) tematikus lapszám.

A TÁRSADALOM MEGÚJÍTÁSA

AGUIRREGABIRIA, J. (2014): Transformar la sociedad, en *Pasión por la misión*, 127–149.

ALONSO ARROYO, J. (2017): Educar para la reforma de la sociedad. Perspectiva social de la educación [A társadalom megreformálására irányuló nevelés; A nevelés társadalmi perspektívája], en *Santidad para el cambio social*, 75–88. [Hamarosan az egész kötet magyarul is megjelenik.]

CANTERO, Alberto (2015): Espiritualidad calasancia para la transformación de la sociedad, en *Analecta Calasantiana* 113–114, 131–150.

FERRER SOLIVARES, E. (2017): Una escuela para los pobres y la reforma de la sociedad en San José de Calasanz, en *Corintios* XIII 164, 91–107.